

יוחן ע"י סוכל ע"י הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף פח.

מה נפקא מינה בין ר' מאיר לר' יהודה בעניני המדות?

לאביי ²	לר' יוחנן ¹	
מלאים למעט רק שלא יחסר	בירוצי מדות נתקדשו	לר' יהודה - דחשיב ממטה למעלה
מלאים למעט שלא יחסר ולא יותר	בירוצי מדות לא נתקדשו	לר' מאיר - דחשיב ממעלה למטה

מנחות דף פח:

לתנאים דלהלן כיצד היו עשויים נרות המנורה?

האם הנרות היו בכלל ככר ומקשה?	כיצד היו עשויים הנרות?	
היו בכלל	של פרקים ולא היה מתנתק	לחכמים, לר"א ב"צ, ולתנא אליבא דר' נחמיה ³
לא היו בכלל	של חוליות והיה מתנתק	לר' יהושע בן קרחה, ולתנא אליבא דר' נחמיה ⁴

¹ ר"י ור"מ לעיל בברייתא אמרו שניהם לכל שבע המדות, אלא שר"י חשיב להם ממטה למעלה - מרביעית להין. ור"מ להיפך ממעלה למטה - מהין לרביעית. וביאר ר' יוחנן שנחלקו בבירוצי מדות, והי"פ דלר' יהודה הקב"ה נתן למשה מדת רביעית ואמר לו לשער ממנה, ר"ל שישער שני רביעיות לחצי לוג, ואחרי שיהא לו חצי לוג שישער לשני חצאים ויעשה לוג וכן הלאה עד הין. ואילו לר"מ להיפך דנתן הקב"ה למשה מדת לוג ואמר לו לחצותה וכו'. ועתה כשנעשה כר' יהודה ונשפוך ממדת רביעית למדה גדולה יותר, הרי שיכנסו במדה הגדולה רביעית ובירוציה [שזה מה שנשפך על הדפנות], וש"מ שבירוצי מדות נתקדשו. משא"כ לר"מ הסובר להיפך - ששופך ממדה גדולה לקטנה, הבירוצים היתרים נשפכים לארץ וש"מ דלא נתקדשו הבירוצים.

² ס"ל לאביי שלא נחלקו בענין בירוצי מדות, אלא בביאור הפסוק "שניהם מלאים קטורת", והנה הדרך היא כשאדם מודד ממדה קטנה לגדולה כר' יהודה הוא שופך לין בבת אחת ואז עושה היין מעט קצף וע"י זה המדה יתירה, וא"כ ש"מ דס"ל לר' יהודה שמלאים רק בא למעט שלא יחסר אבל יכול להותיר. אולם לר"מ שסובר שמודד ממדה גדולה לקטנה, הוא שופך בנחת שלא ישפך ולא עושה קצף, וא"כ לשיטתו מלאים בא למעט שלא יותר ולא ירבה.

³ נר הוא כלי הקיבול שבו נותן את השמן והפתילה וצריך להטיבו ולנקותו בכל יום מהדשן, ולהני תנאים ס"ל שהנר אינו מתנתק מן המנורה ובכלל מקשה וככר המנורה הוא, ולכן עשאוהו של פרקים - דהיינו באופן שיכול לכופפו לצדדים כדי שיוכל לנקותו. אמנם המנורה עצמה לא היתה זזה ממקומה. וביאר ר' אליעזר בר' צדוק שהיה על כל נר ונר כמין טס זהב לכסותו, וצורת הנר היתה כחצי כדור ארוך כמין ספינה קטנה, וכשרוצה לנקותו דוחק את הטס כלפי פיה כדי שיתגלה הנר וכופפו ומנקהו, וכשגומר לנקותו היה מכסהו שוב בטס, ובטס היה חור קטן שדרכו מכניס את השמן.

⁴ סבירא להו שהיה מחוליות ומתנתק, ולוקח את הנרות לאהל (במקדש) ומקנחן בספוג, דהיות שלא באו הנרות מהככר ולא היה מקשה עם המנורה - לכך יכלו להתפרק.